

YEREL SİYASETTE DEĞİŞEN İLETİŞİM KANALLARININ KULLANIMI: FARKLI SİYASAL TABANLI İLÇE BELEDİYE WEB SAYFALARINA YÖNELİK GÖSTERGEBİLİMSEL BİR ANALİZ

Tuğba YOLCU¹

ÖZET

Toplum hayatının hemen hemen tüm alanlarında yaşanan hızlı değişimler, gündelik yaşamımızda bilgiye ulaşma yollarında da yaşanmaktadır. Matbaanın icadı ile başlayan süreçte, bugün artık bilginin iletildiği kanallar arasında sanal ortamları da gösterebilmekteyiz. Bilişim teknolojilerindeki gelişmeler sonucunda bilgi kanalları, zaman ve mekândan bağımsız olarak hizmetimize sunulmaktadır. Geleneksel olarak kullanılan kitle iletişim araçlarından farklı yapısı sayesinde internet, kısa sürede çok sayıda insana ulaşabilme özelliğiyle dikkat çekmektedir. Yerel siyasetin en önemli temsilcileri olan belediyeler de interneti ve onun sağladığı imkânları kendi görev alanları içerisinde kullanmaktadırlar. Ancak, görevleri kentsel altyapıyı oluşturarak, toplumun ihtiyaç duyduğu alanlarda hizmet sunmak olan Türkiye'deki belediyelerin, internet ortamındaki kanalları ve görünen yüzleri olan web sayfalarının, sunulan hizmetler ve içerik açısından farklılık gösterdiği gözlenmektedir. Belediyeler, sahip oldukları siyasi tabana ait göstergeleri web ortamında da kullanarak siyasi faaliyetleri sürdürme ve topluma hizmet etme çalışmalarını bir arada yürütmeye çalışmaktadır. Bu çalışmada belediyeler, Türkiye'deki en çok nüfusa sahip ilçe belediyeleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. İlk beş ilçe belediyesi arasından, farklı siyasi partilere ait belediyelerin web sayfaları, Barthes'in göstergebilim analizindeki düz anlam ve yan anlam yöntemiyle incelenmiştir. Belediyelerin web sayfalarındaki fotoğraflar vasıtasıyla, hizmet ettikleri topluma bilgiyi ulaştırma yöntemlerinde de farklılıkların gözlemlendiği bu çalışmada, yerel siyasette günümüzün en önemli bilgi kanalı olarak tanımlanabilecek internetin kullanımına yönelik bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel siyaset, Göstergebilim, Belediyeler

USE OF CHANGING COMMUNICATION CHANNELS IN LOCAL POLITICS: A SEMIOTIC ANALYSIS FOR DIFFERENT POLITICALLY BASED DISTRICT MUNICIPAL WEB PAGES

ABSTRACT

Rapid changes in almost all areas of social life are also experienced in the ways of getting access to information in our daily life. In the process that started with the invention of the printing press, it has now become possible to regard the cyber space as one of the channels through which information is transmitted. As a result of the developments in information technologies, information channels have been put into our service regardless of time and place. Thanks to its different structure from the traditionally used mass media, the Internet attracts attention with its capability to reach many people in a short time. Being the most important representatives of local politics, municipalities also use the Internet and the opportunities it provides within their own field of duties. However, the web sites of the municipalities which stand out as their communication channels and showcases on the Internet have been observed to differ in terms of the service and content offered by the municipalities in Turkey whose main duties are to provide the society with the necessary services to meet

¹ Doç. Dr., Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mersin, Türkiye, tugbayolcu@tarsus.edu.tr

the needs by creating the urban infrastructure. Municipalities try both to carry out their activities to serve the society and to continue their political activities by using the indicators of their political base on the web. In this study, municipalities were evaluated in the framework of district municipalities with the most population in Turkey. The web pages of the top five most populated district municipalities, belonging to different political parties, were examined with the denotation and connotation methods in Barthes' semiotic analysis. This study, in which the differences were observed in the methods followed by the municipalities to deliver information to the society via the images on their web pages, made an assessment about the way the municipalities make use of the Internet, which can be defined as the most important information channel of today in local politics.

Keywords: Local Politics, Semiotic Analysis Method, Municipalities

GİRİŞ

Toplumsal yaşam bir bütünlük gösterse de bu bütünlük parçalardan meydana gelir. Dolayısı ile bu bütünlüğü sağlayan parçaların her biri toplumsal yaşam açısından çok önemlidir. Gümünüzde özellikle demokrasinin gelişmesi ile birlikte bu parçaların önemi daha da artmıştır. Demokrasi, basit anlamı ile halkın yönetimi olarak tanımlandığında, bunun günümüz şartlarında halkın doğrudan yönetimi şeklinde gerçekleştirmesi mümkün değildir. Bu tanım tamamen bir ideali işaret ettiğinden bu ideli gerçekleştirebilecek olan birimler daha az nüfuslu yerel birimlerdir. Dolayısı ile yerel birimler, demokrasi idealini gerçekleştirmenin merkezi olarak görülmektedir.

Demokrasinin ideal olarak görülmesinin en temel nedeni artan nüfus ile birlikte halkın doğrudan yönetim şeklinin mümkün olmamasıdır. Ancak günümüzde yeni iletişim teknolojilerindeki gelişmeler bu idealin gerçekleşme olasılığına yönelik tartışmaları da başlatmıştır. Yeni iletişim teknolojilerinin geleneksel iletişim yollarına nazaran etkileşimli iletişimi mümkün kılması bu yöndeki tartışmaların temel argümanını oluşturmaktadır.

Etkileşimli iletişim bir yandan bilgi kaynaklarına erişimi sağlarken diğer yandan bunlara karşı geribildirim de olanaklı kılmaktadır. Geri bildirim en çok da sosyal medya ağları vasıtası ile gayri resmi gerçekleşirken, resmi olarak ise Bilgi Edinme Kanunu çerçevesinde web sayfaları üzerinden gerçekleşmektedir.

Web sayfaları günümüzde bilgi edinme yollarının neredeyse temelini oluşturmaya başlamıştır. Siyasi aktörler, kurumlar ve kuruluşlara ait web sayfaları sanal ortamda kimliklerin sunulduğu alanlar haline gelmiştir. Bu sanal ortamda halk ile her türlü iletişim gerçekleştirilmektedir. Bu iletişim bilgi edinme birimine başvurma, elektronik posta ile haberleşme ve doğrudan mesaj gönderme şeklinde gerçekleşmektedir.

Web sayfaları genellikle görsel iletişim araçlarını daha fazla içinde barındıran sanal ortamlardır. Bu nedenle çalışmada göstergebilimsel analiz yapılmıştır. Bu analiz, görseller vasıtasıyla verilmek istenen mesajı ve ideolojik bakış açısını ortaya çıkarmaya yöneliktir.

Çalışmada halka en yakın birimler olan yerel yönetimlere yönelik bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada ilçe belediyeleri örnek olarak seçilmiştir. Araştırmanın örneklemini nüfus ve ideolojik farklılık ekseninde tespit edilmiştir. Bu kriterlere göre, farklı siyasi parti temsilcilerinin yönetimindeki, nüfusu en kalabalık beş farklı ilçe belediyesi incelenecek örneklem grubunu oluşturmaktadır. Bu belediyelerin web sayfalarındaki fotoğraflara yönelik göstergebilimsel analiz vasıtası ile bir inceleme yapılmıştır. Bu inceleme ile hedeflenen nokta, belediyelerin web sayfalarındaki fotoğraflarda ideolojik bakış açılarına yönelik mitleri ortaya çıkarmaktır. Ayrıca çalışmada web sayfalarına yönelik genel

bir değerlendirme yapılarak bu değerlendirme ışığında yerel birimlerin halka bilgi sunumundaki etkinliğini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Bu amaçla çalışmada öncelikle teorik çerçeve kurulmuş; bu çerçeve içinde yerel siyaset ve demokrasi ile yeni iletişim teknolojilerine yönelik başlıklar yer almıştır. Daha sonra ise araştırmanın yöntemi ve bulguları ortaya konarak sonuç bölümünde genel bir değerlendirme yapılmıştır.

YEREL SİYASET VE DEMOKRASİ

Yerel kavramı daha dar bir alanı kapsamaması dolayısı ile yerel içindeki tüm ilişkiler daha derinden ve daha yakındır. Siyasetin temel konusu insan olduğu için insana en yakın birimler ise yereldedir. Yerel siyasette siyasi süreçlerin analizi, insanı ele alan toplum bilimlerinde insana dair birçok şeyin daha doğru analizine fırsat tanıyacaktır.

Yerel siyaset, dar anlam ve geniş anlam olarak iki şekilde tanımlanabilir. Dar anlamda tanımlandığında karar alma süreçlerini etkileyen yerel etmenler olarak ifade edilirken; geniş anlamda ise kentleşme sürecini ve yerel birimleri etkileyen tüm etkinlikler olarak tanımlanabilir (Keleş, 2012: s131). Yerel siyaset şehir ölçeğinde yer alan tüm kişi kurum ve kuruluşların yerel düzeydeki iktidar mücadelesi, yerel kaynakların yerel halkın ihtiyaçları doğrultusunda yerel iktidar ve otorite vasıtası ile dağıtım süreci bir anlamda ise yerel halkı yönetme sanatıdır (Akdoğan, 2008: s.10). Yerel siyaset içinde yerel iktidar sahiplerinin dışında daha geniş ölçekli düşünmek gerekmektedir. İktidar süreçlerine dahil tüm kişi ve kurumlar yerel siyaset içinde değerlendirilmelidir. Dolayısı ile iktidara etki eden toplumsal yapı ve ilişkiler de bu sürece dahil edilmelidir.

Yerel siyaset günümüzde yerel demokrasi ile yakından ilişkilidir. Demokrasinin günümüzde tüm dünyada yaygınlık kazanan bir siyasal yapı haline gelmesi ile birlikte özellikle halka en yakın birimler olan yerel, demokrasi açısından özel bir önem taşımaya başlamıştır. Demokrasi ilk ortaya çıktığı hali ile doğrudan demokrasi şeklinde ve çok küçük ölçekli alanlarda uygulama alanı bulmuştur. Ancak bu durumun günümüz demokrasi anlayışı ile günümüz demokrasininin karar verme araçlarını kullanması açısından benzerlik taşıdığı ifade edilebilir.

Demokrasinin en saf ve ideal hali doğrudan demokrasidir. Dolayısı ile doğrudan demokrasiyi uygulayabilmek için ölçeğin küçük olması gerekir. Günümüzde bu ideale, ölçeğin büyümesi sebebi ile ulaşmak mümkün değildir. Yerel yönetimler ise bu ideal için en uygun birimlerdir. Yerel yönetimlerin demokrasininin tabandan tavana doğru yayılması işlevini gören kurumlar olarak demokrasininin seçim denetim ve sorumluluk işlevini en optimal biçimde yerel düzeyde yaşama geçirebileceği varsayılmaktadır. Mekânsal yakınlık yurttaş temsilci etkileşimini daha da artırarak daha demokratik bir katılım imkânı sağlamaktadır. Bu durum yerel yönetimlerde temsil edicilik niteliğini daha da arttırmaktadır (Çitci, 1996: s.6).

Yereli yönetme sanatı günümüzde özellikle demokrasinin gelişmesi ile birlikte tek yönlü bir süreçten çok yönlü bir sürece doğru ilerlemiştir. Demokrasinin gelişmesine paralel olarak teknolojik gelişim bu çok yönlü ilişkiyi farklı boyutlara taşımıştır. İletişim teknolojilerinde devrim niteliğinde bir yenilik olarak değerlendirilmesi gereken internet ile iletişimde etkileşim de artmıştır.

YENİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ KANALLARINDAKİ DEĞİŞİKLİK

20. yüzyılda meydana gelen gelişmeler özellikle bilgiye ulaşma konusunda yeni bir çağ açmıştır. Teknoloji devrimi insanlık tarihinin üçüncü büyük devrimi olarak nitelendirilmektedir. Teknoloji devriminin kaynağını iki gelişme oluşturmaktadır. Bunlardan biri "iletişim" diğeri ise "bilişim" devrimidir. İletişimdeki devrimi telefon, bilişimdeki devrimi ise bilgisayar oluşturmaktadır

ve bu ikisi “İletişim ve Bilişim Devrimi”ni ortaya çıkarmaktadır (Kongar, 2001: s19). Bu devrim toplumsal yapı ilişkilerinde de yeni bir süreci beraberinde getirmiştir. Geleneksel yapıdaki iletişim kanalları yerini etkileşimli iletişim sürecine bırakmıştır.

Bilgi toplumunu, insanların hayatlarını ilgilendiren konulardaki bilgiye kolayca erişerek, bu bilgileri dönüştürme yeteneğine sahip olan kendini geliştirebilen bir toplum olarak tanımlamak mümkündür (Izık, 2002: s.6). Bu durum iletişim sürecinin etkileşimli olmasına olanak sağlayarak bu süreci farklı bir boyuta taşımıştır. Etkileşimli iletişim ve bilgiye kolay erişim, insanların kendilerini dış dünyadan soyutlamasını olanaksız kılmaktadır. Bu durum dünya geneline yayılmış durumdadır. Çünkü günümüzde bilgiye erişmenin maliyetinin düşük olması, bilgiye erişimi geliştirmekte olan ülkedeki insanlar tarafından da kolaylaştırılmaktadır (Stiglitz, 2002: s. 26). Dolayısı ile bilgiye erişim konusunda maliyet faktörü ortadan neredeyse kalkarak bilgiye erişmek isteyen her insan kolaylıkla bunu elde edebilme olanağı bulmaktadır.

Bilgiye erişim ve iletişimde yaşanan bu değişim yapısal ve düşünsel sistemin de değişmesine neden olmuştur. İdeolojinin söylemle oluşması, söylemin iletişimle iletilmesi basit bir değişimin büyük sonuçlarını ortaya koymaktadır. Yeni iletişim teknolojileri geleneksel iletişim modellerini tamamen tersyüz, etmiş bu durum toplumsal rollerde de değişimi beraberinde getirmiştir. Toplumsal rollerin karşılıklı etkileşim üzerine kurulması özellikle siyasal alanın tekrar düzenlenmesine neden olmuştur.

İnternet tek taraflı bilgi akışı yerine interaktif bir iletişim sağladığından, kurumlar açısından kamuoyunun düşüncelerinin kolayca değerlendirilmesi, kamuoyunun beklentileri doğrultusunda gündemin belirlenmesi, kurumsal imajın ve sorumluluğun geliştirilmesi açısından faydaları vardır (Sayımer, 2006: s.166). İnternetin bu faydalarına karşılık siyasal alana etkisi konusunda farklı görüşler mevcuttur. Mobilizasyon Kuramsal Yaklaşımı internetin siyasal alana büyük etkisi olduğunu savunmaktadır. Buna göre internet yöneten ve yönetilen arasındaki mesafeyi kısaltmaktadır. Mesafenin kısalması, günümüzde bir ideal olan doğrudan demokrasinin güçlenmesine yol açacaktır (Aktaş, 2004: s.211). Bu görüşte internetin sayılan işlevlerini yerine getirebilmesi için hızlı ve ucuz olması esastır. Böylelikle internet siyasi partiler ve adayları ile vatandaşlar arasında farklı işlevler üstlenerek kamusal alandaki bilgiyi zenginleştirebilir (Anduiza vd., 2009: s.866).

Bimber (1999: s.332), ise internet aracılığı ile sunulan bilgi akışının siyasal alanda, özgürleşmenin, siyasal katılımın ve demokratikleşme ve demokrasiyi korumanın hiçbir garantisinin olmadığını belirterek kötümser, bir diğer anlamı ile pekiştirme yaklaşımını benimsemiştir. İnternete şüpheli bir bakış açısı geliştiren Pekiştirme Kuramı benimseyenlerin temel argümanı, internet, toplumsal eşitsizlikleri ve siyasal katılımın uçurumunu artırmaya yol açabilecektir. İnternete sahip olanlar ve olmayanlar arasında yaşanan farklılık siyasal alana da sirayet ederek mevcut durumu pekiştirecektir (Aktaş, 2004: s.212). İnternete yöneltilen bu tedbirli yaklaşım her ne kadar geçerliliğini korusa da internetin faydaları ve zararları bir yana siyasal alanda bir değişimi getirdiği muhakkaktır. Bu değişimlerden en önemlisi de bilgi kaynaklarındaki değişimdir.

Geleneksel olarak var olan bilgi kaynakları ve iletişim kanalları radyo, televizyon, gazete iken internet ile birlikte web sayfaları ve sosyal medya ağları önemli birer bilgi kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Öyle ki geleneksel bilgi kaynakları bile yeni iletişim teknolojileri ile sağlanan bilgidan faydalanmaktadır. Web sayfalarındaki haberler, sosyal medya ağlarından yapılan açıklamalar geleneksel iletişim araçlarına bilgi akışını sağlamaktadır.

YÖNTEM VE BULGULAR

Araştırmada halka en yakın birimler olan yerel yönetimlerin yeni iletişim teknolojileri ile

sundukları bilgi kaynakları incelemeye alınmıştır. Bu doğrultuda farklı siyasi partilere ait ve nüfus bakımından en kalabalık 5 ilçe belediyesinin web sayfaları araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Farklı siyasi tabanlara sahip ilçe belediyelerinin seçilmesindeki amaç, farklı ideolojilerin yeni iletişim teknolojileri vasıtasıyla yayılma görünümünü ortaya koymaktır.

Bu amaçla çalışmada örnek olarak aşağıdaki ilçe belediyeleri seçilmiştir.

Tablo1: Örnek ilçe belediyelerine ilişkin bilgiler

İL	İLÇE	SİYASİ PARTİ	NÜFUSU
Ankara	Çankaya	CHP	944.609
Ankara	Etimesgut	MHP	939.161
Gaziantep	Şahinbey	AK PARTİ	926,544
Samsun	İlkadım	İYİ PARTİ	338.614
Ağrı	Patnos	HDP	122.850.

Kaynak: TÜİK 2019 nüfus bilgileri ve YSK'nın 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimi sonuçları

Tablo 1'de ilçelerin nüfus büyüklükleri ve siyasi partiler dikkate alınarak bir seçim yapılmıştır. Türkiye İstatistik Kurumundan ve Yüksek Seçim Kurumundan alınan bilgiler doğrultusunda bu tablo oluşturulmuştur.

Araştırmada yöntem olarak göstergebilimsel analiz yöntemi uygulanmıştır. Göstergebilim çalışmalarında Ferdinand de Saussure ve Saunders Peirce öncü olarak bilinir. Saussure'e göre göstergebilim, dilbilimi de içine alarak göstergelerin toplum içindeki hayatını inceleyen bir bilimdir. Saussure'ün modelinde göstergebilimin parçaları gösteren ve gösterilendir. Gösteren, gösterenin fiziksel varlığını ifade ederken gösterilen ise gösterenin içeriğini ifade eden düşünsel kavramdır. Gösteren ve gösterilen ikisi birlikte anlamı oluşturur. Ancak bu iki ögenin yapısal ilişkisinden oluşan anlam evrensel değildir (Parsa, 1999).

Peirce göstergebilime, onu edebi metinleri incelemenin dışında sinema, tv, reklam gibi farklı alanları da incelemede kullanması ile katkıda bulunmuştur. Ona göre göstergebilim görüntüsel gösterge, belirtisel gösterge ve simgeden oluşur (Yengin, 2017). Görüntüsel Gösterge, belirttiği nesne var olmasa dahi kendisini anlamlı kılabilecek olan göstergedir. Belirtisel gösterge ise varlığına işaret ettiği nesne ile yakın ilişki içinde olan göstergelerdir. Mesela dumanın ateşi işaret etmesi gibi. Simge ise göstergeyi gösterge yapan yorumlayıcının yorumu olarak da ifade edilebilir. Yani yorumlanacağı yönde beliren göstergedir (Özmkas, 2009: s.39).

Göstergebilimin bağımsız bir bilim niteliği kazanmasında Barthes'ın önemli rolü olmuştur. Ona göre, göstergeler ile donatılmış dünyadaki nesnelerin toplumsal, ahlaksal ve ideolojik açıdan içerdikleri değerleri çözümleneyen sistematik düşünce göstergebilim olarak adlandırılmaktadır (Barthes, 2012: s.185). Göstergebilimde her anlatım, düz anlam ile yan anlam olmak üzere iki düzlemden oluşur. Düz anlam evrensel anlamı içerirken insanlar tarafından genel kabul gören anlamdır. Yan anlam ise çoğu zaman doğrudan anlaşılmayan ancak verilmek istenen mesajı içeren anlamdır. Düz anlam açık ve tartışmasız iken yan anlamda verilmek istenen mesaj gizli ve dolaylıdır (Barthes, 2017: s.34). Yan anlam içinde mit ve çağrışım boyutlarını da içerir. Mit bir mesaj olarak anlamları işleyerek mesajları gizli bir şekilde iletir. Bu nedenle Barthes'a göre mitte amaç, açıkça dile getirilenden ziyade gösterenin altında yatan yapıda yer alarak toplumsal ve ideolojik bir unsurla bezelidir (Bircan, 2015: s.27).

Göstergelerin bu şekli ile yorumlanmasında özellikle kültürel kodlar önemli bir yer tutmaktadır (Barthes, 2012: s.40). Yan anlam, insanlık tarihi ile kültürel dünyayı bir dizge içerisinde ele almasını sağlayarak, mit ve çağrışım boyutlarına sahip olduğu için, öznel yorumları ve sosyokültürel durumları içererek ideolojilerin irdelenmesinde kullanılır (Bircan, 2015:25). Bu nedenle çalışmada Barthes'in göstergebilim analizindeki düz anlam ve yan anlam düzlemlerinden faydalanılmıştır.

Bu yöntem ile web sayfalarından festival, şenlik ve etkinliklere dair birer fotoğraf seçilerek bu fotoğraflar göstergebilim yöntemi ile analiz edilmiştir. Özellikle festival, şenlik ya da etkinliklerin tercih edilmesinin nedeni bu fotoğraflarda kültürel göstergelerin daha fazla işlenmesi ve bu sayede içinde normlar, inançlar, semboller, dil ve mitler gibi öğelerin yer aldığı ideolojik anlamlandırmaları da ortaya çıkarmaya yönelik de bir analizi gerçekleştirebilmektir.

20. yüzyılda özellikle Sosyal Bilimler alanında ideoloji, dilbilim ve göstergebilim çalışmalarında önemli gelişmeler yaşanmıştır. İdeoloji, toplum ve toplumsal süreçlerin inşasında önemli bir olgu olarak tanımlandığında (Özçetin, 2010: s.141) ideolojinin toplumsal yapı ve süreçlerin tümünde geniş bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Bu nedenle çalışmada özellikle ideolojik bakış açısı ön planda tutulmaya çalışılmıştır.

"Göstergebilim yöntemi ile ortaya konan mesaj ve mesajın gizli yönlerinin açığa vurulması toplumsal iktidar ilişkilerinden bağımsız ele alınmayacağı" ileri sürülen görüşler arasındadır. Bu görüş doğrultusunda iktidar kavramı kültürel süreçlerin merkezindedir ve kültür iktidarın bir parçası olduğu sonucuna varılabilir (Barett, 1998'den aktaran Özçetin, 2010: s.152).

Çalışmada özellikle şenlik, etkinlik gibi kültürel aktivitelerin tercih edilmesi, bu aktivitelerin içinde gizlenen yerel iktidar ilişkilerini ve yerel iktidarın ideolojik bakış açısını ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla çalışmanın temel araştırma soruları şöyle belirtilebilir:

Soru 1: Belediyelerin web sayfaları bilgi kaynaklarına erişime ve etkileşimli iletişime uygun mudur?

Soru 2: Yerel siyasal aktörlerin fotoğraf mesajlarında ideolojik bakış açılarına yönelik mitler yer almakta mıdır?

Bu sorular ışığında 5 farklı belediyenin web sayfasından örnek olarak alınan etkinlik fotoğrafları göstergebilimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bu, çalışmanın kapsamı açısından temel sınırlılığıdır. Aynı konuya ait fotoğraflar elde edilmeye çalışılsa da belediyelerin web sayfası aracılığı ile birbirinden farklı konuları ele almaları açısından bu konuda bir bütünlük oluşturulamamıştır. Ayrıca çalışmanın bir başka sınırlılığı da göstergebilimsel analizin düz anlam ve yan anlam boyutlarının ele alınmasıdır. Bu nedenle çalışmada öncelikle genel olarak web sayfası içeriği ve özelde de etkinlik, festival gibi kültürel bir haberin fotoğrafı üzerinden analiz yapılmıştır.

Çankaya Belediyesi

İlk olarak nüfus bakımından en kalabalık olan Çankaya Belediyesi web sayfası incelendiğinde ilçe belediyesinin siyasi olarak da özel bir anlam içermesi sebebi ile Atatürk ve ona yönelik içeriklerin sıklıkla vurgulandığı görülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin Başkenti olması ve Cumhuriyet'in kuruluş yılları da dahil olmak üzere birçok etkinliğin bu bölgede yapılması, bölgenin kent merkezi olmasının dışında simgesel bir anlam kazanmasını da sağlamıştır. Dolayısı ile bu bölge Cumhuriyet'in sosyal ekonomik ve siyasal değişim mekanı olarak anılmaktadır. (cankaya.bel.tr, 2020). Web sayfasında yerel halk ile iletişimi sağlayan sosyal medya ağlarına (Instagram, Facebook, Twitter) yönelik bağlantılar da verilmiştir. Web sayfasında hakim renk yeşildir. Hem belediye logosu hem de web sayfasında özellikle yeşil

renge vurgu yapılması; özellikle iklim değişikliğinin, çevre kirliliğinin, betonlaşmanın yoğun olarak yaşandığı metropol kentlerde, yerel halka çevreci içeriğe sahip vaat olarak da görülebilir. Belediyenin ambleminin bir ağaç sembolü olması, bunun yanı sıra web sayfasındaki projelerin genellikle yeşil alan ile ilgili olması bu vaatleri destekler niteliktedir.

Belediyenin halk ile arasındaki iletişimi sağlayan Bilgi Edinme başvuru bağlantısı web sayfasının üst kısmında yer almıştır. Ziyaretçilerin bilgi kaynaklarına ulaşımı için bilgi edinme başvuru formu web sayfasında kolay ulaşılabilecek bir bölümde yer almıştır

Çankaya Belediyesinin etkinlik, festival ya da şenlik yaptığı en son etkinlik 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinliği olarak web sayfasında haber içeriği olarak yer almaktadır.

Fotoğraf 1: “Ankaralı Kadınlar Çankaya’da Buluştu”

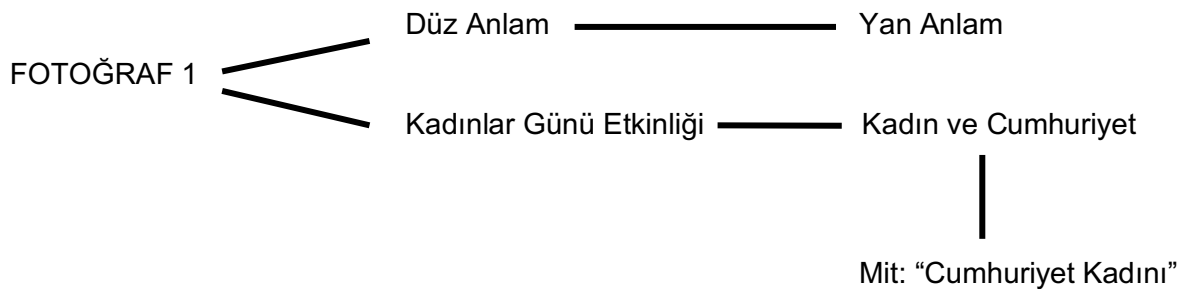

Kaynak: www.cankaya.bel.tr, 2020

Çankaya Belediyesi'nin web sayfasından alınan fotoğraf, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısı ile kadın muhtarların, belediye meclis üyeleri ve belediye içindeki kadın bürokratların katıldığı bir etkinliktir. Fotoğrafta etkinlik sonrası kadınlar bir araya gelerek günün anlam ve önemine dair bir fotoğraf karesi sunmuşlardır.

Aşağıda, incelenen ilk fotoğrafa ait göstergebilimsel analiz, Şekil 1 vasıtasıyla aktarılmıştır. Daha önce Williamson (1978) tarafından reklamlardaki ideolojik göstergelerin çözümlenmesine yönelik kullanılan ve Barthes'ın “düz anlam-yan anlam ve mit” şeklinde belirttiği analiz birimleri doğrultusunda gerçekleştirilen çözümleme, bu araştırmada da içeriğe uygunluğu vasıtasıyla kullanılmıştır (Williamson'dan akt. Parsa, 1999, s.21).

Şekil 1. Çankaya Belediyesi-Kadınlar Günü Etkinliği-Göstergebilimsel Analizi

Fotoğraf yan anlam olarak incelendiğinde arka fonda Türk Bayrağı ile Atatürk resminin olması, Çankaya Belediyesi'nin web sayfasında da sıklıkla vurguladığı bir Cumhuriyet ideolojisinin göstergesidir. Cumhuriyetin resmî ideolojisi de kadınların kamusal alanda yer alması ve meslek sahibi bir birey olarak toplumsal alanda yer almalarıdır. Cumhuriyet Halk Partisi de bu resmî ideolojinin savunucusu olarak kadının her alanda, yönetimde, siyasette, çalışma yaşamında, eğitimde, hukukta, eşit sayılmasına ve özgürleştirilmesine yönelik söylemlerine parti programında yer vermiştir (CHP,2020). Fotoğrafta yan anlam olarak dikkat çeken bir durum da kadınların mor şal takmalarıdır. Mor renk, feminist hareketin de rengi olarak, temel renklere göre ideal dünyanın rengi olarak bilinir (Yıldırım, 2017: s.11). Bu nedenle mor, bir yandan kadın ve erkek arasındaki eşitliği simgelerken diğer yandan ise kadına yönelik şiddete karşı tepkiyi de simgelemektedir.

Fotoğrafta “Çağdaş Türk Kadını” ya da “Cumhuriyet Kadını” miti ile kadını, eş ve anne kimliklerinin dışına çıkararak iş ve sosyal yaşantıda yeri olan bir kadın mesajı verilmeye çalışılmıştır.

Etimesgut Belediyesi

Bir diğer belediye olan Etimesgut Belediyesi ise yine başkent Ankara'nın ilçe belediyelerinden biridir. Belediyeye ait web sayfasında Çankaya Belediyesinde olduğu gibi “Atatürk ve Etimesgut” şeklinde bir alan yer almaktadır. Bu alanda Atatürk'ün 1937 yılında bir çiftlik olarak burayı hazineye bağışladığı ve burada örnek bir köy projesi inşa edildiğine dair bilgiler yer almaktadır (etimesgut.bel.tr, 2020). Web sayfasına hâkim olan renk mavidir. Mavi renk genellikle huzuru simgelemektedir. Tarihinde yoksulluk, savaş, göç gibi birçok sıkıntı ile uğraşan bir köyün yaşadığı değişim, huzur rengi olarak bilinen mavi renk ile temsil edilmesi, hem geçmişin sıkıntıları hem de bir arada yaşamayı simgelediği düşünülebilir.

Belediyede halk ile iletişimi sağlayabilecek bir kaynak olarak web sayfasında istek ve şikâyet bölümü açılmış ve bu bölüm “çözüm merkezinde her şey mümkün” sloganı ile verilmiştir.

Fotoğraf 2: “Büyük Festival Sona Erdi”

Kaynak: www.etimesgut.bel.tr, 2019

Belediyenin web sayfasında haberler kısmında festival başlığı altında yer alan habere ait fotoğraf, Etimesgut Belediyesi 16.Uluslararası Anadolu Günleri Kültür ve Sanat Festivali'ne aittir. Fotoğraf, festivalin finaline yönelik bir fotoğraftır. Fotoğrafın içeriğinde etkinliğin final programının terör saldırısı sonucunda bir polisin şehit edilmesi sebebi ile iptal edildiği

bildirilmiştir. Fotoğrafta en dikkat çeken nokta Azerbaycan bayrağıdır. Festivalin final programında Azerbaycan Şirvan Belediye Başkanı'nın da festivale katılması dolayısı ile böyle bir kareye yer verilmiştir.

Şekil 2. Etimesgut Belediyesi-Kültür Sanat Festivali-Göstergebilimsel Analizi

Bu fotoğraf Belediyenin siyasal tabanını oluşturan Milliyetçi Hareket Partisinin özellikle Milliyetçilik ve Turancılık ideolojisinin bir göstergesidir. Türk soyundan gelen milletlerin aynı çatı altında toplanma ülküsü Turancılık olarak ifade edilmektedir. Bu nedenle de Azerbaycan bayrağının fotoğrafta özellikle vurgulanması Milliyetçi Hareket Partisi'nin Turancılık ideolojisinin dışa yansıtılmasıdır.

Dikkat çeken bir diğer unsur ise Atatürk ve Türk Bayrağının da fotoğraf içinde yer almasıdır. Bu durum resmî ideolojinin milliyetçilik anlayışının göstergesi olarak ifade edilebilir. Fotoğrafta arka ekranda bir başka fotoğrafın da ekrana yansıtıldığı görülmektedir. Ekrandaki fotoğraf Belediye Başkanı ve belediye başkanının etrafındaki kadınlar ile diyalogunu göstermektedir. Bu fotoğraf değerlendirildiğinde, fotoğrafta geleneksel Anadolu kadınına ait motiflerin işlendiği görülmektedir. Bu durum da partinin özellikle muhafazakâr milliyetçi ideolojisinin bir göstergesi olarak ifade edilebilir.

Türklük, Türk soyundan gelen milletlerin birliği ve tek bir çatı altında yaşama ülküsü olarak ifade edilen Turancılık ideolojisi, bu fotoğrafta verilmek istenen mesaj olarak ifade edilebilir.

Şahinbey Belediyesi

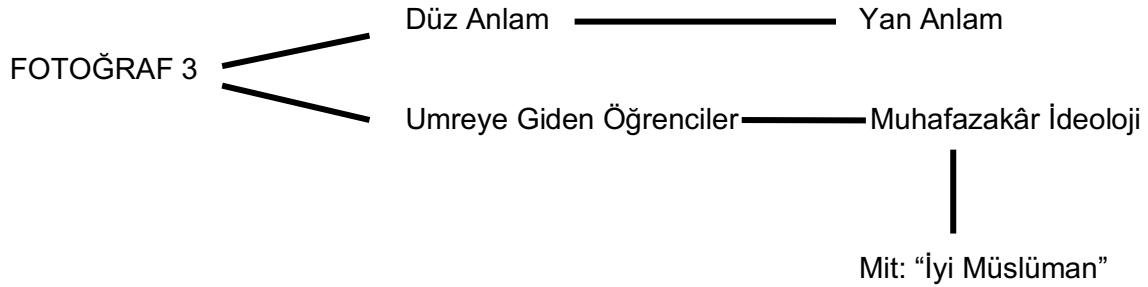
Bir diğer örnek belediye ise Gaziantep'e bağlı Şahinbey Belediyesidir. Belediye web sayfası incelendiğinde haberlerde dini motiflerin sıkça vurgulandığı görülmektedir. Kuran kursları, umre ziyaretleri gibi haberler web sayfasında yer almaktadır.

Fotoğraf 3: “164 Öğrenciyi Daha Umreye Uğurladık”

Kaynak: www.sahinbey.bel.tr, 2020

Fotoğrafta yer alan etkinlik, belediyenin, “İyi Müslüman” kitabından sınava girerek birçok öğrenciyi umreye gönderdiklerine yönelik bir içeriğe sahiptir. Fotoğraf görkemli bir camide dua eden insanlara yer vermiştir. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin muhafazakâr ideolojisine belediyenin web sayfasında sıklıkla yer verilmiştir.

Şekil 3. Şahinbey Belediyesi-Umreye Giden Öğrenciler-Göstergebilimsel Analizi

Fotoğraftaki camide bulunan avize gücün ve zenginliğin simgesi olarak değerlendirilebilir. Ayrıca caminin içine asılan Türk bayrakları Türk-İslam sentezinin bir dışavurumu olarak ifade edilebilir. Camide dua eden insanlar arasında yaşlıların yanı sıra çocukların da yer alması köklerini İslami harekete dayandıran Adalet ve Kalkınma Partisi adına dini pratiklerin toplumun tüm kesimlerine hâkim olduğunun bir yan anlamı olarak değerlendirilebilir.

Fotoğrafta ideolojiyi toplum dayanışması olarak anlamlandırarak, din temelli toplumsal dayanışma mesajının verildiği ifade edilebilir.

İlkadım Belediyesi

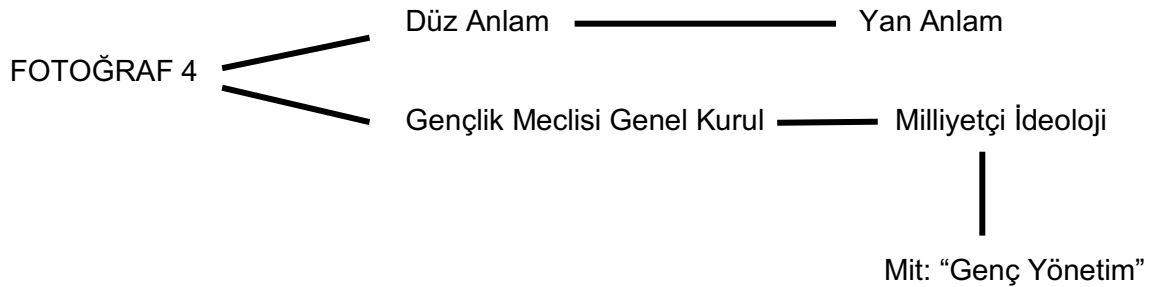
Bir diğer belediye ise Samsun İlkadım Belediyesidir. Web sayfasında meclis toplantılarının canlı izlenmesine imkân tanıyan bir sistem de geliştirerek halka açık şeffaf bir yönetim imajı sergilenmiştir. Web sayfasında sosyal medya ağlarına ait bağlantılara da verilmiştir. Belediye'nin web sayfası incelendiğinde haber arşivine ulaşılamamış sadece 21 Kasım 2019'dan bu yana gerçekleşen etkinliklere ulaşılabilmektedir. Bu süreçteki etkinliklerden bir fotoğraf incelenmeye alınmıştır.

Fotoğraf 4: “İlkadım Gençlik Meclisinde Yeni Dönem”

Kaynak: www.ilkadim.bel.tr, 2019

Belediye web sayfasından alınan bu fotoğraf Kent Konseyi Gençlik Meclisi Olağan Genel Kuruluna ait bir fotoğraf karesidir.

Şekil 4. İlkadım Belediyesi-Kent Konseyi Gençlik Meclisi-Göstergebilimsel Analizi

Fotoğrafta resmî ideolojinin bir göstergesi olarak Türk bayrağı ve Atatürk portesi yer almıştır. Bunun dışında belediye başkanına ait bir fotoğrafın da yer alması lider odaklı yerel siyasetin fotoğraftaki yan anlamı olarak nitelendirilebilir. Belediyedeki kırmızı, arka kısımları turuncu renk koltuklar hem kırmızı olarak protokolü ve diplomasiyi simgelemekte hem turuncu rengi ile hareketliliği simgelemektedir. Fotoğraf tıpkı bu renkler gibi bir yandan gençlerle birlikte yönetimin sinyalini verirken diğer yandan ise yerel iktidarın gücünü ve hiyerarşisini hissettirmektedir.

Belediye İyi Parti temsilcisi tarafından yönetilmektedir. Fotoğraf ve web sayfası incelendiğinde ayrıt edici bir ideolojik özelliğin, partinin de yeni olması sebebi ile görülmediği dikkat çekmektedir. Resmî ideolojinin simgeleri web sayfasında yer almaktadır.

Gençlerin siyasal katılımını arttıran birlikte yönetim mesajının verilmek istendiği fotoğrafta gençlerin siyasal alanda yönetimine imkan verilmekle birlikte yerel iktidarın gücü de hissedilmektedir.

Patnos Belediyesi

Son örnek belediyemiz ise Ağrı ili Patnos belediyesidir. Belediye yönetiminde eş başkanlık sistemi mevcuttur. Bu durum Halkların Demokratik Partisine özgü bir yönetim anlayışıdır. Belediye web sayfası incelendiğinde halk ile iletişimi sağlayan “talep ve öneri” kısmı web sayfasının en süt kısmında mevcuttur. Ayrıca “bilgi edinme başvuru formu” adı altında bir iletişim yöntemi de web sayfasında yer almaktadır. Bu durum belediye ile halk arasındaki iletişimi sağlayan ve halkın bilgi sağlama araçlarını yansıtan bir durumdur. Belediyenin web sayfası haberleri incelendiğinde yakın zamanda gerçekleşen Kadınlar Gününe ait fotoğraf aşağıda incelemeye alınmıştır.

Fotoğraf 5. “8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü Etkinliğimiz”

Kaynak: www.patnos.bel.tr, 2020

Fotoğraf 8 Mart Emekçi Kadınlar gününe ait etkinlikten alınmıştır. 250 kadının katıldığı program bir eğlence ortamında ve eğlence havasında gerçekleştirilmiştir. Fotoğrafta ilk dikkat çeken belediye başkanının yöresel kıyafetler ile karanfil dağıtmasıdır.

Şekil 5. Patnos Belediyesi-Kadınlar Günü Etkinliği-Göstergebilimsel Analizi

Yöresel kıyafetlerin tercih edilmesi bir yandan halkın içinden olduğunun bir dışavurumu iken diğer yandan ise parti ideolojisinin de bir göstergesidir. HDP yerel kimliklere parti programında da sıklıkla vurgu yapmıştır. HDP'nin etnik siyaset anlayışının bir göstergesi bu fotoğrafta yer bulmuştur. Ayrıca parti programında da sıklıkla vurguladığı işçi-emekçi sınıfı bu fotoğrafta ve içeriğinde kadınlar olarak tanımlanmıştır. Etkinlik yerel halk kadınları ile birlikte gerçekleştirilmiş bu durum da fotoğrafta yansıtılmıştır. Etkinlikte karanfil dağıtılmaktadır. Karanfil ise “özgürlüğü” simgelemektedir. Bu durum da yine hem özelde kadınların siyasal ve

toplumsal alanda özgürlüğünü simgelerken hem de partinin sıklıkla vurguladığı “halkların özgürlüğü” fikrini simgelemektedir.

Kadının toplumsal statüsüne karşı yerel kimlik aidiyeti ile başkaldırının sergilendiği fotoğrafta ortaya çıkan mit kadının etnik kimliğidir.

SONUÇ

Çalışmada, nüfus sayılarına göre örnekleme oluşturan beş ilçe belediyesinin web sayfalarında, araştırmanın konusuna uygun olarak seçilen fotoğraflar göstergebilimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Öncelikle halka en yakın birimler olan belediyelerin yeni iletişim teknolojileri ile birlikte bilgi kaynaklarını etkin olarak kullandıkları ortaya çıkan sonuçlardan biridir. Özellikle yeni iletişim teknolojileri ile birlikte ortaya çıkan sosyal medya ağları (facebook, Twitter gibi) tüm belediyelerin web sayfalarında bağlantı olarak yer almıştır. Ayrıca web sayfalarında halktan gelecek geribildirimlerde önemli bir etkiye sahip olan bilgi edinme yollarına ait bağlantılar da yer almaktadır. Bu durum kanuni bir zorunluluktan kaynaklanmaktadır. Bu sistemin etkin bir şekilde işletildiğine dair bulgular farklı bir araştırmanın konusu olduğundan çalışmanın kapsamı dışındadır.

Belediyelerin web sayfalarının tasarımında ise birtakım farklılıklar görülmektedir. Bu farklılıklar belediyelerin siyasi altyapısı açısından ipuçları barındırmaktadır. Örneğin renkler konusunda farklı seçimler yapılması, belediyelerin kentleşme düzeyi ve tarihi konusunda yan anlamları içermektedir. Ankara'ya bağlı olan belediyelerde, özellikle yeşil ve mavi renk vurgusu ön plana çıkmıştır. Bu durum bir yandan kentleşmenin ortaya çıkardığı çevresel sorunların yansımaları bir yandan da tarihsel geçmişin aktarılması olarak değerlendirildiğinde ortaya çıkarılabilecek bir başka sonuçtur.

Çalışmada göstergebilimsel analize tabi tutulan fotoğraflarda, belediyelerin siyasi parti ideolojilerini yansıtan mitlerin yer alması ortaya çıkan bir diğer sonuçtur. Cumhuriyet Halk Partisi temsilcinin bulunduğu Çankaya belediyesinde Cumhuriyet'in resmi ideolojisine ait metaforlar sıkça işlenmiş ve bu durum örnek fotoğrafta ortaya çıkmıştır. Milliyetçi Hareket Partisinin temsilcisinin yönettiği Etimesgut belediyesine ait fotoğrafta ise milliyetçilik ve Turancılık vurgusu göze çarpmaktadır. Adalet ve Kalkınma Partisi temsilcinin yönetiminde olan Şahinbey belediyesinde ise muhafazakâr ideolojinin göstergesi olarak dini metaforlar sıkça işlenmiştir. Henüz yeni bir parti olan ve daha çok Milliyetçi Hareket Partisinden ayrılanlar tarafından kurulan İyi Parti'nin yönetimindeki İlkadım belediyesinde ise yerleşmiş ve kökleşmiş farklı bir ideolojinin henüz oluşturulamamış olması nedeni ile ideolojik unsurlarda belirsizlik gözlenmiştir. Patnos belediyesi ise Halkların Demokratik Partisi yönetiminde yerel kimliklere vurgu yapan etnik siyaset anlayışının bir göstergesi fotoğrafta ortaya çıkan sonuçtur.

Bu değerlendirmeler neticesinde sonuç olarak yerel siyasi aktörlerin yeni iletişim teknolojileri vasıtası ile halka yönelik bilgi kaynakları kullanımında ideolojik bakış açılarını yansıtan metaforları sıklıkla kullandıkları sonucuna varılabilir. Göstergebilimsel analizdeki düz anlam ve yan anlam düzlemleri çerçevesinde ideolojik bakış açılarına yönelik mitler fotoğraf karelerinden ortaya çıktığından, asıl verilmek istenen mesaj görseller vasıtası ile de yerel siyasette de verilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, Y. (2008), “Yerel Siyaset-Kavramlar”, *Yerel Siyaset*, Okutan Yayıncılık: İstanbul.
- Aktaş, H. (2004), *Bir Siyasal İletişim Aracı Olarak İnternet*, Konya:Tablet Kitabevi,
- Anduiza, E., Cantijoch, M. ve Gallego, A.(2009), Political Participation and The Internet, Information, *Communication & Society*, Vol 12:6, September, 860-878.

- Barthes R. (2012), *Göstergebilimsel Serüven*, Çev. Mehmet Rifat---Sema Rifat, İstanbul: YKY
- Barthes, R. (2017), *Görüntünün Retoriği, Sanat ve Müzik*. Çev. Ayşenaz Koş - Ömer Albayrak. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bimber, B. (1999), "The İnternet And Citizen Communication With Government: Does The Medium Matter?" *Political Communication*. (16), 332-350.
- CHP (2020), <https://chp.azureedge.net/1d48b01630ef43d9b2edf45d55842cae.pdf>, Erişim Tarihi: 03.02.2020
- Çankaya Belediyesi (2020), <http://www.cankaya.bel.tr/pages/74/Mustafa-Kemal-Ataturk-ve-Cankaya/>, Erişim Tarihi: 03.02.2020
- Çitci, O. (1996), "Temsil, Katılma ve Yerel Demokrasi", *Çağdaş yerel Yönetimler*, Cilt 5, Sayı 6, s.5-14
- Etimesgut Belediyesi (2020), <http://www.etimesgut.bel.tr/icerik/ataturk-ve-etimesgut-785.aspx>, Erişim Tarihi: 03.02.2020
- HDP (2020), <https://www.hdp.org.tr/tr/parti/parti-programi/8>, Erişim Tarihi: 03.03.2020
- İrızık, G. (2002), "Bilgi Toplumu mu, Enformasyon Toplumu mu", *Günce*, Sayı 24, Sayfa 6, Kasım, 2002
- İlkadım Belediyesi (2020), <https://www.ilkadim.bel.tr/haber.php?no=1535&m=175>, Erişim Tarihi: 03.02.2020
- Keleş, R. (2012), *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, İstanbul: Cem Yayınevi
- Kongar, E. (2001), *Küresel Terör ve Türkiye*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Özçetin, B. (2010), İdeoloji, İletişim, Kültür: Bir Stuart Hall Değerlendirmesi, *Akdeniz İletişim Dergisi*, Haziran 2010, Sayı: 13, 139-159.
- Özmkas U. (2009), Charles Sanders Peirce'nin Gösterge Kavramı, *Uşak Üniversite Sosyal Bilimler Dergisi* (2009) 2/1, 32-45
- Parsa, S. (1999), "Televizyon Göstergebilimi", *Kurgu Dergisi* S: 16, 15-28,
- Patnos Belediyesi (2020), <https://patnos.bel.tr/haber/8-mart-dunya-emekci-kadinlar-gunu-etkinligimiz.html>, Erişim Tarihi: 03.02.2020
- Sayımer, İ. (2006). "Halkla İlişkilerde Hedef Kitlelerle Çift Yönlü Simetrik İletişim Kurmak Amacıyla Web Siteleri Kullanımı", *Yeni İletişim Ortamları ve Etkileşim Uluslararası Konferansı*, 1-3 Kasım, 163-172.
- Stiglitz, J. E. (2002), *Küreselleşme Büyük Hayal Kırıklığı*, Çev: Arzu Taşçıoğlu, Deniz Vural, Plan B Yayınevi, İstanbul.
- Şahinbey Belediyesi (2020), sahinbey.bel.tr/haber/1/5817/164-ogrenciyi-daha-umreye-ugurladik, Erişim Tarihi: 01.02.2020
- TÜİK (2020), "Nüfus İstatistikleri" <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, Erişim Tarihi: 01.02.2020
- Williamson, J. (1978), *Decoding Advertisements: Ideology And Meaning In Advertising*, Marion Boyers.

- Yengin, D. (2017), İletişim Çalışmalarında Araştırma Yöntemleri ve Uygulamaları. İstanbul: Der Yayınları.
- Yıldırım, C. (2017), "Rengin Arkeolojisi - Kırmızının Simge Tarihi", *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat*, Cilt: 3, Sayı: 3, Kasım - Aralık / 2017, 1-15.
- YSK (2019), 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçim Sonuçları"
<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>, Erişim Tarihi: 01.02.2020